

NAPOVEDANO RUŠENJE METELKOVE – Bo prva padla Mala šola?

Spet tam, kjer ni muh

V petek naj bi pred AKC Metelkova mesto v Ljubljani zabrnili bagri in začeli rušenje Male šole
Rušenje samo del predvolilne zgodbe?

Napovedano je, da bodo v petek pred AKC Metelkova mesto zabrnili bagri in začeli rušenje Male šole. Podatek o tem so metelkovci v ponedeljek prejeli neuradno, Tomaž Miklavčič, vodja ljubljanske enote inšpektorata za okolje in prostor, ga včeraj ni želel ne potrditi ne zavrniti. Prvo obvestilo o rušenju Male šole so prejeli že lani, vendar ga tudi zaradi posredovanja MOL niso izvedli. »Predvidevamo, da je tokrat povod anonimna prijava zaskrbljenih staršev, ki se bojijo, da bi se tudi tu lahko zgodila podobna nesreča kot v Klubu Lipa,« je povedala Renata Vidič z AKC Metelkova mesto.

Kolektiv kluba Gromka in Forum AKC Metelkova mesto sta v pozivu zapisala, da »vladni represivni organi v zadnjih tednih izvajajo spet udar nanje, to se odraža z obiski vseh državnih inšpekcij. Po skoraj trinajstih letih boja z milnico na veter – ne glede na to, katera politična opcija jih je poganjala – smo spet tam, kjer ni muh«. Tokrat gre po njihovem mnenju zares, lani je bil postopek rušenja namreč ustavljen. Predvidevajo, da bi Mali šoli, ki so ji pripisali status urbane likovne skulpture oziroma pomoznega objekta, najbrž sledili še Jalla Jalla in vsi nadstreški južnega

z Metelkove. Da bi to postali, so že pred časom vložili zahtevo, vendar odgovora na to pobudo niso prejeli. Kakor so zapisali v pozivu, nimajo pravice prejeti uradnega obvestila o rušenju, ker so stranke v postopku ministrstvo za okolje in prostor, inšpektorat za okolje in prostor ter Mestna občina Ljubljana. Inšpektor ljubljanske območne enote inšpektorata Tomaž Miklavčič ne želi dajati nobenih izjav o neuradno napovedanem rušenju, na MOL pa zagotavljajo, da niso več stranka v postopku.

»MOL je proti rušenju in je zato storila vse, kar je lahko,« je povedal Gregor Kos, vodja službe za odnose z javnostjo na MOL. Lani so na zavod za varstvo kulturne dediščine poslali pobudo za razglasitev Metelkove mesta za kulturni spomenik lokalnega pomena, od septembra pa je celotno območje pri kasarni kulturni spomenik in je v registru zapisano kot nepremičnina kulturne dediščine. To pomeni, da se je pred vsakim posegom v ta prostor, torej tudi pri rušenju, po 45. in 46. členu zakona o varstvu kulturne dediščine treba obrniti na zavod za varstvo kulturne dediščine in pridobiti njihovo soglasje in kulturnovarstvene pogoje. Kos je še poudaril, da »pravi krivec za agonijo na Metelkovi zagotovo ni MOL in da predvidevajo, da je rušenje del predvolilne zgodbe«.

MAJA ČAKARIĆ

Napoved akcije

Metelkovci zaradi napovedanega rušenja tudi letos pripravljajo kulturno manifestacijo, ki se bo začela s predavanjem na delavsko-punkerski univerzi, in sicer jutri ob 20. uri v Mali šoli in klubu Gromka. Trajala bo do nedelje. Predvsem si želijo, da bi se nasprotniki rušenja zbrali v petek ob 6. uri zjutraj. »Dopoldanske ure so najbolj kritične, verjetnost, da bi nas takrat obiskali z bagri, je takrat največja,« je povedala Renata Vidič. Podrobnejši program bodo še objavili na spletni strani Metelkove.

Zasedba ljubljanske tovarne Rog

MOL ne bo nasilna, tudi če Roga ne zapustijo

Sodišče sklenilo, da se morajo uporabniki Roga izseliti – Na voljo so imeli 48 ur, rok se izteče danes ob 16. uri – Stanovalka protestira z zbiranjem podpisov

Danes ob 16. uri se bo iztekel 48-urni rok, ki ga je okrožno sodišče v Ljubljani določilo trem toženim strankam, da prenehajo vsakršno dejavnost v kompleksu tovarne Rog in izpraznijo prostore. Mestna občina Ljubljana se je za tožbo zaradi motenja posesti odločila zaradi »stroгих zahtev, ki so določene v pogodbi z LB Leasingom. Morali smo tako ukrepati,« je včeraj pojasnil Gregor Kos, vodja službe za odnose z javnostjo na MOL. Tudi če se člani mreže začasnih uporabnikov sklepa sodišča ne bodo držali, na občini zagotavljajo, da proti njim ne bodo ukrepali nasilno, »nadajevali bomo pogovore,« je povedal Kos.

Začasni uporabniki nekdanje tovarne koles nad tožbo niti niso presenečeni. »Za zdaj se še dogovarjamo, kako bomo ukrepali, najverjetneje bomo zoper začasno odredbo sodišča poslali ugovor,« je povedala Saša Spačal iz mreže začasnih uporabnikov. Na kaj natanko se bodo v njem sklicevali, včeraj popoldan še niso vedeli. Poudarjajo, da se bodo s predstavniki na občini tudi v prihodnje dogovarjali, kako bi uporabljali tovarniške prostore, ki so bili 15 let prepušteni propadanju. Negativna varnostna ocena, ki so jo napisali na zavodu za varnost pri delu, je tudi eno od pojasnil v sklepu sodišča, zakaj naj uporabniki zapustijo Rog. »Varnostna ocena je zastarela, pripravili so jo 30. marca, od takrat

smo prostore že temeljito preuredili in usposobili za delovanje, nekaj trditve, ki so jih v oceni našli, niti ni resničnih,« je ugovarjala Spačalova.

Na vprašanje, pod katerimi pogoji bi MOL mreži uporabnikov vendarle dovolila uporabo prostorov za nepridobitne dejavnosti, je Gregor Kos odvrnil, da so jim že predlagali, da naj Rog za dva tedna prepušijo strokovnjakom, ki bi pripravili novo varnostno oceno in ugotovili stroške adaptacije. »Naš predlog so zavrnili, ker jim ne bi pisno zagotovili vrnitve,« je še dodal.

Sicer so na pobudo stanovalk na Trubarjevi cesti v podjetju SPL, ki upravlja nekaj tamkajšnjih blokov, ta teden obveščali okoliške

prebivalce, naj se danes ob 18. uri zglasijo na recepciji podjetja Pristop. »S podpisom protestirate proti nasilni vselitvi mladostnikov v tovarno Rog,« je zapisano na letaku. Na SPL so le uresničili željo stanovalk, v Pristopu pa so povedali, da so jih v sporočilo vključili brez njihove vednosti. »Res je, da imajo v naših prostorih stanovalki včasih

seje hišnega sveta, vendar o tokratnem dogodku nismo bili obveščeni. Gospo smo prosili, naj podpisovanje opravi drugače,« je povedala Ula Spindler s Pristopa. Pripomnila je še, da jih začasni uporabniki ne motijo in da ne nasprotujejo njihovi dejavnosti.

MAJA ČAKARIĆ

Kdo trobi v Rog?

Prostore tovarniškega kompleksa Rog je pred slabimi tremi tedni zasedla skupina začasnih uporabnikov – zlasti arhitektov, sociologov in umetnikov. Zasedba Rog ni klasična, pravijo, odločili so se namreč, da bi samo začasno spremenili njegovo namembnost. Dokler si na Mestni občini Ljubljana ne zastavijo jasne strategije za reševanje tega praznega prostora, bodo tovarno uporabljali za izvajanje neprofitnih in neuvetljivih dejavnosti. Rog bi postal produkcijski, ne pa tudi prireditveni prostor, česar se najbolj bojijo okoliški stanovalki. Začasni uporabniki so se sprva s predstavniki občine dogovorili za podpis pogodbe o začasni uporabi prostora. Z njihovim dovoljenjem bi tako lahko legalno pripravili dvotedensko prireditev z vrsto okroglih miz in simpozijev o revitalizaciji praznih prostorov v Ljubljani. Podpis pogodbe so na občini zaradi slabih varnostnih razmer v tovarni pred začetkom prireditve preklicali, uporabniki pa v tovarni vztrajajo. Medtem so očistili okolico in tovarno ter priredili vrsto umetniških delavnic in pogovorov. S predstavniki občine se še naprej usklajujejo.

Soočanje z lastno minljivostjo

VLADIMIR P. ŠTEFANEC

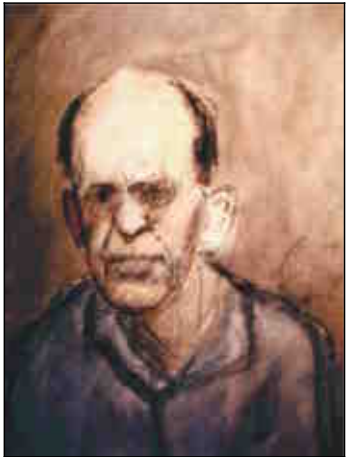
Gabrijel Stupica:
Avtoportreti 1986/87
Galerija Visconti Fine Art Kolizej, Ljubljana
27. 3.–28. 4. 2006

likovna razstava

Gabrijel Stupica je brez dvoma eden naših najkakovostnejših in najvztrajnejših slikarjev prejšnjega stoletja, serija del, razstavljenih v intimnih galerijskih prostorih, ujetih v propadajoči objem razvpitega Koloseja, pa je po marsičem nekaj posebnega. Gre za akvarelirane risbe, gvaše in olja na listih iz slikarskih blokov manjših formatov. Na njih se je slikar, le nekaj let pred smrtjo, na umetniško preplečljiv način soočal s samim seboj in s svojo minljivostjo.

Ta izrazito intimna dela z različnimi barvnimi poudarki v

zvečine temnem koloritu se raztezajo od korektnih realističnih portretov in vse do nekakšnega psihološkega realizma, ki podaja različna duševna stanja avtorja. Podoba (samo)upodobljenca se

AVTOPORTRET – Gabrijel Stupica, 1986/1987.

začenja spreminjati, obrisi se bodisi grobo ostrijo ali zabrišejo, deli glave (na primer ušesa) postanejo nesorazmerno poudarjeni. Na nekaterih stvaritvah dikтира podoba celote risba, druge ima glavno besedo čopič, in prav ta dela s svojo odmaknjenostjo in očitno bližino neizogibnega so najbolj pretrpetljiva.

Iz dokaj kompaktne razstavne celote je mogoče izluščiti nekaj mini serij, ki se med seboj razlikujejo po razpoloženjskih poudarkih. Nekateri delujejo kot serije študij razpoloženja, druge kot upodobitve človeka, ki je že deloma onkraj, v dimenziji, ki skoraj presega tuzemsko bivanje. Avtoportreti asociirajo na tovrstna dela Rembrandta in Francisca Bacona, vidi pa se, da so bila avtorju blizu predvsem prva. Opazimo lahko celo nekakšno korespondenco z znanimi

Rembrandtovimi avtoportreti, ponekod se malodane zazdi, da je svoj portret prekril s prepoznavnim starčevskim obrazom velikega Flamca. Tako je slikar slikarju in človek človeku podal roko skozi čas, se mu pridružil v nadčasovni sferi trpkega soočanja z umetniško in bivanjsko določenostjo, ujetostjo, obsojenostjo ...

Tu in tam se med obraze starca vtihotapi precej mlajši obraz, nemara izpod nanosov časa osvobodjeni »resnični portret«, morda podoba človeka, kakršnega se je avtor čutil, kakršnega se je resnično doživljal. V njem lahko uzremo opomin, melanholično spoznanje, da se duh stara veliko počasneje od telesa, ali pa se sploh ne stara, a ujet v svojo kletko, v potapljanječo se ladijsko razbitino, pač tone z njo, brez možnosti odrešitve.

Slovenska filharmonija v Naganu

Zmagoslavni dodatki

Dirigent George Pehlivanian se je izkazal kot pravi »show man«
Upočasnjn nastop 85-letne japonske pianistične legende Ingrid Fujiko Hemming

TOKIO – Slovenska filharmonija nikoli ni tekmovala na zimskih olimpijskih igrah, a se zdi, kakor da je v olimpijski Nagano prišla na tekmovanje, glede na število dodatkov, ki jih je še zmogla zaigrati po koncu uradnega dela koncertnega programa. Dirigent George Pehlivanian se je izkazal kot pravi »show man«, saj je vse svoje sposobnosti usmeril v animacijo občinstva v nabito polni dvorani s skoraj 2200 sedeži. Zna z ljudmi, ve, kako jih vzdriniti in pritegniti njihovo pozornost.

OD NAŠEGA POROČEVALCA

Pri tretjem dodatku se je Pehlivanian obrnil proti dvorani in zavpil: »To je iz Slovenije!« in orkester je zaigral Adamičevo priredbo Avenikovega valčka Spomin.

Morali smo priti v olimpijski Nagano na Japonskem, da smo slišali, kakšno sijajno glasbo sta napisala naša mojstra, ki se resda ne uvrščata v klasično glasbo, a dobra glasba preмага vse pomisleke o predalčkanju. Avenikova melodija v Adamičevi simfoniki orkestraciji je mojstrsko delo, napisana je briljantno in zveni blago, zlahtno, vzvišeno ter razpoloženjsko polno, tako da so jo glasbeniki zaigrali z vsem nacionalnim ponosom.

Prva dodatka sta bila dva Brahmsova Madžarska plesa, po Spominu sta koncert sklenila še dva Hačaturjana. Občinstvo je pri zadnjem dodatku – ko je med igranjem orkestra dirigent, tako kot že v Tokiu, zapustil oder – začela skandirati in vstajati, tako da smo se počutili, kot bi gledali nekakšno olimpijsko glasbeno dramo. Imeli smo vtis, da so se drugače zadržani in zelo disciplinirani Japonci do-

plemensko miganje. To ji je sicer uspelo šele z drugo skladbo, vendar je treba zapisati, da je v enoinpolurnem uradnem delu nastopa zaigrala le tri - resda polurne - skladbe, za dodatek pa le kratko 15-minutno samopoveličevalno skladbo, posvečeno skupini Konono No 1.

Vendar so čarobni zvoki likembeja, znanega tudi pod imenom plačni klavir, na občinstvo delovali zelo različno. Nekateri so padali v trans, drugi so zapuščali

končno osvobodili vseh notranjih zavor, se razživel, uživali in to pokazali.

Bistvo koncerta v Naganu je bilo torej skrito v petih dodatkih, čeprav se je koncert začel s simfonično pesnitvijo Kralj Matjaž Matije Bravničarja, ki vsebinsko odlikava vizijo junaškega kralja iz slovenske mitologije. Začetek in konec sta polna slovesnega naboja, srednji del je melanholičen, ko kaže notranjo stisko junaka. Skladba je dovolj učinkovita in prepričljiva in kot tako so jo Japonci sprejeli. Manj učinkovit je bil nastop japonske pianistične legende Ingrid Fujiko Hemming in njena izvedba Petega klavirskega koncerta Ludwiga van Beethovna. Njen tempo je bil silno počasen, spreminjajoč se in samovoljen, tako da mu je orkester težko sledil. Dirigent George Pehlivanian se je moral vdati v usodo in

aktivno voditi izvedbo petinosemdesetletne pianistke. Počasnost se je nadaljevala tudi na začetku interpretacije Beethovnove Pete simfonije, pri kateri je bil George Pehlivanian še preveč pod vplivom prvega Beethovna. Celota je zaživela šele v drugi polovici, slišali pa smo nekaj odličnih solističnih vložkov, zlasti prvega oboista Matjaža Reboljca.

Koncertni mojster Miran Kolbl se bo do konca turnee moral sprijazniti, da brez dodatkov in Georgeevega šova ne bo zapustil odrov. V Tokiu je Slovenska filharmonija pred odhodom v Nagano pripravila poseben program za tokijsko televizijo TV Asahi, v katerem so sodelovali poleg pianistke Hemmingove tudi violinistka Xenia, violinist David Garrett in še solist, hrvaški pianist Maksim Mrvica.

MARIJAN ZLOBEC

Rave brez raverjev

ZDENKO MATOZ

Konono No 1
Cankarjev dom, Ljubljana
10. 4. 2006

koncert glasbe sveta

Če obstaja biorave ali biotrance glasba, potem je skupina, ki prihaja iz Demokratične republike Kongo, Konono No 1 ena najbolj značilnih predstavnikov tega. Polno Linhartovo dvorano je namreč povabila na pristno

dvorano. Enim je njihova plesna plemenskost blizu, drugim pa so se od nje zelo oddaljili.

Zasedba sicer nastopa v 12-članski postavi, pri nas so nastopili v nekoliko ohranjeni postavi treh likemeistov, treh tolkalistov, pevke in pevca. Predstavila nam je pri nas zelo redko slišano glasbo, tako da različne reakcije občinstva niti niso presenečenje. Vodja zasedbe, mrkogledi starejši gospod in mojster igranja na likembe Mawangu

Mingiedi, je sicer večino koncerta igral na zvonove, vendar je tudi komandiral mladeniče in mladenko, da so igrali tako, kot je treba. Najbolj se je razdaljal pevec in plesalec Waku Menga – zlahka je vodil komuniciranje z občinstvom, ki je rado sodelovalo.

Vsekakor je bil koncert zanimiva glasbena izkušnja, ne le zaradi drugačnosti, temveč predvsem zaradi hipnotičnosti ponavljajoče se glasbe, ki potegne poslušalca vase.

KONONO NO 1 – Za padanje in trans!

Sinkretizem plesnih slogov

ROK VEVAR

Compañía Nacional de Danza Madrid
Kastrati (2002), **Shjanje** (1990), **Za vas umrem** (1996)
Koreografija in umetniško vodstvo: **Nacho Duato**
Cankarjev dom, Gallusova dvorana
Gostovanje: 9. aprila 2006

baletna predstava

Gledalcu ni treba imeti posebej izurjenega očesa za ugotovitev, da je španski baletni ansambel Compañía Nacional de Danza iz Madrida, ki ga koreograf in plesalec Nacho Duato (1957) letos vodi že šestnajsto leto, vrhunski. Gre seveda za enega najboljših evropskih baletnih ansamblov, ki je v zadnjih petnajstih letih poleg Duata plesal mdr. Kyliána, Eka, van Manena, Forsythja. V Ljubljani se je skupina predstavila s tremi koreografijami svojega umetniškega vodje (v vrstnem redu: Kastrati, Shjanje in Za vas umrem), nastale pa so v razponu šestnajstih let, zato je mogoče v njih razbirati vplive različnih novejših in starejših plesnih tradicij.

Kaj je v resnici koreografski slog Nacha Duata? Očitno sledi balanchinovski ideji »muzikalnega giba«, njegova postavitev telesa že v vertikalnih močnejše uporablja tla, ki so odločilna tudi pri koreoloških prostorskih postavitev (red tlora se je eden njegovih močnejših, izrazito konvencionalnih baletnih elementov), vpliv Kyliána pa je v njegovo delo vnesel kombinatoriko baleta s tehniko graham, ki se kaže predvsem v uporabi znamenitih kontraktij v spuščenem telesnem centru (ta je ekstremem predvsem Altrina, ko pri Duatu vznikne telo Alvana Aileyja), kar španski

koreograf v različnih vertikalnih, horizontalnih in celo talnih kombinacijah izrablja pri ritmiziranju telesa, vsekakor do konca podrejenega glasbi. Palimpsestni balet je v njegovem gibu zaznati tudi pri dosledno urejenih linijah rok in nog, ki se simetrično skulpturalizirajo v zaključene figure (kar je najbolj opazno seveda posebej pri duetih). Koreografija Kastrati (Castrati, 2002) je nemara od vseh treh še najmanj zanimiva. V resnici imamo eno, osrednjo dramatično konstelacijo: zbor moških, ki proti svežemu kandidatu, ki mu je treba zadati usodno zarezo v telo. Koreograf se poigrava z dinamičnimi, grozečimi skupinskimi koreografijami faličnega moškega zbora (zaporedno in vzporedno postavljane dvojice, trojice itn. v grozečo obredno koreografijo krvave operacije), mimo katerega solist plesno izraža svoje »nelagodje v kulturi«. Duatova kastracija se ne vpišuje v freudovsko polje, brati jo je mogoče kakopak kot (problematično) dejanje žrtvovanja telesa za Umetnost. Skratka: kastrat ne izbire umetnosti, umetnost izbire njega, da ji bo služil.

Koreografija Shjanje (Ressemblance, 1990) je očitno hommage afro-amerškemu koreografu in Duatovemu učitelju Alvinu Aileyju, saj v njej mrgoli citatov iz zgodnje faze Aileyjevega dela, preden je začel delati v City Center Dance Theatre v New Yorku. Referenčna točka je Aileyjevo delo Razodetje (Revelations, 1960), v katerem je afro-ameriško plesno in glasbeno kulturo vpisal na emancipatorno mesto visokega plesnega modernizma. Ritualna dinamika plesnih parov ter ženskih in moških zborovskih pasusov je

slavospev osvobajajočemu se ljudstvu, osrednje mesto pa v koreografiji zavzema »črno-beli« par, ki v resnici izbruhne kot simptom kolonialne logike, v katero se ujame Duato.

Koreografija Za vas umrem (Por vos muero, 1996) ni bila vrhunec večera zgolj zaradi stopnjevanje, virtuoze koreografske dinamike, ampak tudi zaradi tega, ker je bila dramaturško najbolj utemeljena. In v resnici najbolj drzna. Duato sodobno baletno telo izpeljuje iz rekonstrukcije protokolarnih (tudi dvornih) plesov španske družbe 15. in 16. stoletja, v katerih so prevladoval različne posvetne in religiozne plesne forme kot danzas, los seises, mascarars, saraos itn. S kontrastiranjem ogolelih sodobnih baletnih teles in bohotno kostimiranih plesnih iger, podrejenih koreografskranemu družbenemu ritualu, zastavlja

vprašanje svobode v okviru politike baleta dejansko dosti bolj relevantno kot v prvih dveh koreografijah. Hkrati pa balet zgodovini na njegovem travmatičnem mestu kolaboracionizma z oblastmi ali preprosto z nekim ustaljenim diskurzivnim redom.

Gostovanje španskega baletnega ansambla Compañía Nacional de Danza iz Madrida je prav gotovo utemeljena producerska gesta, saj nam kot nekakšen uvod v Williama Forsythja, ki ga bomo v Ljubljani videli na začetku maja v izvedbi Kraljevega flamskega baleta, postreže z eno osrednjih referenc sodobnega evropskega baleta. Hkrati pa je to tolažilna nagrada za vse ljubitelje ljubljanske baletne hiše, ki po odhodu Darinke Lavrič Simšič z mesta umetniške voditeljice sodelovanja z Nachom Duatom ne bo mogla izvesti.

